:0

נחשבו ור' יוחנן אמר רוב על פה ומיעום

בכתב שנא' יכי על פי הדברים האלה ואידך

נמי הכתיב אכתוב לו רובי תורתי ההוא

אתמוהי קא מתמה אכתוב לו רובי תורתי

הלא כמו זר נחשבו ואידך נמי הכתיב כי על

פי הדברים האלה ההוא משום דתקיפי

למיגמרינהו 🌣 דרש רבי יהודה בר נחמני

מתורגמניה דרבי שמעון בן לקיש כתיב 20כתוב

לך את הדברים האלה וכתיב יכי ע"פ הדברים

האלה הא כיצד דברים שבכתב אי אתה

רשאי לאומרן על פה דברים שבעל פה אי

אתה רשָאי מִלְאומרן בכתב דבי רבי ישמעאל

תנא אלה אלה אתה כותב ואי אתה כותב

הלכות א"ר יוחגן לא כרת הקב"ה ברית עם ישראל אלא בשביל דברים שבעל פה

שנאמר יכי על פי הדברים האלה כרתי אתך

ברית ואת ישראל: מערבין בבית ישן מפני דרכי שלום: מאי מעמא אילימא משום כבוד

והא ההוא שיפורא דהוה מעיקרא בי רב

יהודה ולבסוף בי רבה ולבסוף בי רב יוסף

ולבסוף בי אביי ולבסוף בי רבא אלא משום

חשדא: בור שהוא קרוב לאמה וכו': איתמר

בני נהרא רב אמר תתאי שתו מיא ברישא

ושמואל אמר עילאי שתו מיא ברישא

בדמיזל כולי עלמא לא פליגי כי פליגי

במיםכר ואשקויי שמואל אמר עילאי שתו

מיא ברישא דאמרי אגן מקרביגן מפי ורב

אמר תתאי שתו מיא ברישא דאמרי נהרא

כפשטיה ליזיל תגן בור הַקרוב לאמה מתמלא

ראשון מפני דרכי שלום תרגמה שמואל

אליבא דרב באמה המתהלכת ע"פ בורו אי

הכי מאי למימרא מהו דתימא מצי אמרי ליה

סכר מיסכר ואשָקי בהינדזא קמ"ִל אמר רב

הונא בר תחליפא יהשתא דלא איתמר

הלכתא לא כמר ולא כמר מכל דאלים גבר

רב שימי בר אשי אתא לקמיה דאביי אמר

ליה לותבן מר בעידנא אמר ליה אית לי

עידנא לדידי ולותבן מר בליליא א"ל אית לי

בהדייהו טפי פורסא. העמיקו המים אללכם בראש המסיבה כדי שישטפו המים במרולה: קא יבשי פירין. אם נעמיק ייבשו חרילין שלנו כשלא יתברכו מימי הנהר יעמיקו המים ויחדל הלחלוחית ולא ינבעו המים לחריצין שיש לנו: פירון. כמו ידי פירא דכוורי (כחוצות דף עט.): אמר להו.

אביי לבני חרמך: **סליקו נפשייכו.** וסתמו את מסיבתכם: אוולי. רשתות של חוטין שיש להם חוך: אוהרי. של גמי יונקייר"ש בלע"ז:

לכותבן.], ד) [ב"ב לד:], ל) [נ"ל הרמך (רש"ש)],

ע"שן, ז) ס"א מהכא,

ח) [ויקרא י], **ט**) [במדבר ח], י) [פ"ג ה"ה],

יא) [בכורות מט:], יב) [עי׳

ליור ברש"ל], יג) ס"א שדותיהס, יד) פי׳ חפירה,

טו) בדפו"ר שאומות העולם

וכן בסמוך, טו) [ב"ב לה:],

תורה אור השלם

ו. אַכַתַּב לוֹ רַבֵּי תּוֹרַתִּי

הושע חיב 2. וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל משָׁה בְּתָב לְךְּ אֶת הַדְּבָרִים הָאַלָּה כִּי עַל פִּי הַדְּבָרִים

יְהָאֵלֶה בְּרַתִּי אִתְּךְּ בְּּרִית וְאֶת יִשְׂרָאֵל:

גליון הש"ם

בבאר שבע הוריות פ"א

בד"ה אבל בדבר שהלדוקים

גמ' תורה רוב בכתב. נ

הושע חיב

שמות לד כז

בְּמוֹ זֶר נֶחְשָׁבוּ:

קיג א מיי׳ פ״ג מהל׳ קע סעי׳ ב חו"מ סי

ובס"ס קלט: קיד ב מיי פ"א מהלי זכייה ומתנה הל"ג סמג עשין עג טוש״ע וסי׳ שע סעי׳ ד נהג״ה:

לעזי רש"י

אוינטור"א. מקרה. יונקיירי"ש. רשת דיג י-י, עשויה מקני סוף.

פסקי רי"ד

. ומערבין בבית ישן וכו׳ פי בני החצר שהיו מערבין ביניהן והיו רגילין לתת עירובן בבית אחד אל ישנו ויתנוהו בבית אחרים אלא בבית ישן שהורגלו לשומו. ומפרש בגמ׳ משום חשדא שבני אדם ואין רואין עירובן בבית ואין רואין עירובן בבית הרגיל להן יחשדום שהן מטלטלים בחצר בלא עירוב ואתי לאינצויי בהדייהו: בור הקרוב לאמה וכרי. פי׳ אמת המים המביאה מים מן הנהר לשדות והיו עושין בורות שאם תיבש האמה ימלאו מן הבור וישקו השדות ותקנו חכמים שימלאו הבורות שבשדות העליונות הקרובות למוצא המים ואח״כ ימלאו התחתונות מפני דרכי שלום שלא יעשו מריבה: איחמר רוי והרא רר אמר איזנמו בני נהוא וב אמו תתאי שתו מיא ברישא ושמואל אמר עילאי שתו מיא ררישא פי׳ שדוח העומדות על שפת הנהר ומסתפקין ממימיו רב סבר התחתונים ישקו תחילה ושמואל סבר העליונים שקו תחילה במיזל כ״ע סקר או אינן לא פליגי פי׳ אם אינן סוכרים את הנהר אלא הנהר הולך כפשוטו והן דולין ומשקין והנהר מושך כדרכו כ״ע לא פליגי שכל הרוצה לדלות ידלה כי פליגי במיסכר ואשקויי פי׳ שאין מי הנהר מספיקין לכולן אם יניחוהו ללכת כדרכו ורוצים העליונים לסוכרו שלא ירדו המים למטה ולהמשיך מי הנהר על ידי נגרים קטנים לתוך שדותיהן והתחתונים מעכבין עליהם לומר אל תסכרהו עד שנשקה אנחנו תחילה שמואל אמר [עילאי] שתו מיא ברישא דאמרי אנן קדמי' טפי ורב אמר תתאי שתו מיא דאמרי נהרא כפשטי' ליזיל. תנן בור הקרוב לאמה מתמלא ראשון מפני דרכי שלום ק' לרב תרגמה שמואל אליבא בורו פי׳ שמתמלא מאליו בדרך הילוכו ואין צריך לסכור הנהר אי הכי מאי למימרא פשיטא מהו דתימא מצי אמרי ליה מיסכר ואשקיה בהגריזא . הייתי אומר י שיאמרו לו התחתונים

שיאמרו לו התחתונים הסכיר פי בורך ומלא מן הגהר כמונו כפי מה שיעלה לך במזלך: אמר רב הונא בר תחליפא

רב הונא בר תחליפא השתא דלא איתמר הלכתא

לא כרב ולא כשמואל כל

אתמות לא מתמה. במדרש (שמות רבה פ' תשא) אמרינן כמו זר נחשבו א שו) שעובדי כוכבים כתבו את התורה ואם היה נכתב הכל לישראל היו עובדי כוכבים הכל כותבין ב ולהכי האמר רחמנא

אכתוב לו רובי תורה והלא מה שכתבתי להם כמו זר נחשבו שהעתיקו

זרים ובקונטרם פירש בענין אחר: שיפורא. לפי מה שפי׳ בקונט׳ שתוקעין בע"ש קשה

לבסוף פ' במה מדליקין (שבת דף לה:) משמע דחזן הכנסת היה מניחו בראש הגג ועוד ג דרב יהודה היה בפומבדיתה ורבא במחווא אלא נראה כלשון אחר שפירש שופר שבו נותנין נדבה לחלמידים ה:

אלא משום חשרא. ופירש ר"ת שלא יאמרו מפני החשד שחושדים אותו לגנוב פת של עירוב אין מניחים אותו שם אבל בשיפורא ליכא חשדא שיודעין שמניחים אלל ריש מתיבתה לחלק לתלמידים:

במיול כולי עלמא לא פליגי. אפילו נהר קטן שמימיו פוסקין כל הרוצה לדלות ידלה כיון

שמושך הנהר נפשטו: והשתא דלא איתמר בו'. לימ ליה הא דאמר גפ' יש בכור (בכורות דף מט:) הלכתא כשמואל בדיני וכרב באיסורי א"נ הכא מסתבר טעמא דרב אע"ג דדחקינן מתניתין אליביה:

כבי תרי עבדת די. והוא סבר כיון דאמר כל דאלים גבר יכול להערים עליהם ולא דמי דמה נפשך מיצעי לא שתו ואעילאי ותתאי הוא דשייך כל דאלים גבר:

שעמינהו. להודיע שלא על פיו עשה ושמא מכרם דאין כאן גזל אלא מפני דרכי שלום בעלמא:

ם ליקן נפשייבו מהבא. פי׳ ר״ח דלעילאי אמר שאין יכול למחות בהן משום דכל דאלים גבר וקלת משמע כן שהרי להן היה מדבר ז ומ"מ נראה כפירוש הקונטרס דלבני חרמך היה מדבר שיסתמו את מסיבתם חולה דמי לדרב ושמוחל כלל ש: מצודות חיות ועופות כו'. ולא דמי למרחיקין מלודות

הדג מן הדג דפרק לא יחפור (ב"ב דף כא:) דהתם אומנתו בכך ומן הדין הוא שירחיק משם דא"ל קא פסקת לחיותישי אבל הכא דאין אומנתו בכך לא הוי גזל אלא מפני דרכי שלום:

נה הוי גזל הנה מפני דרכי שנוס: ליקט מיא לאשקויי א"ל אנא משקינא ליה למר מיא ביממא ולותבן מר בליליא א"ל לחיי אזל לעילאי אמר להו תתאי שתו מיא ברישא אזל לתתאי אמר להו עילאי שתו מיא ברישא אדהכי סכר מיסכר ואשקי כי אתא לקמיה דאביי אמר ליה כבי תרי עבדת לי ולא מעמינהו אביי לפירי דההיא שתא הנהו בני בי יחרמך דאזול כרו ברישא ידשנוותא ואהדרוה ושדיוה בשילהי נהרא אתו עילאי לקמיה דאביי אמרו ליה קא מתקיל לנהרין אמר להו כרו בהדייהו מפי פורתא אמרו ליה קא יכשי פירין אמר להו זילו םליקו נפשייכו "מהתם: מצודות חיה ועופות ודגי^י יש בהן וכו': באוזלי ואוהרי

מר בעידנא. יושיבני אדוני ללמוד בעת קבוע: לדידי. לגירסא: מהאי שמו ברישא. ואין אתם רשאין לסוכרו: לבי חרי. רב ושמואל: חרמך. שם העיר: שנווחה. שם הנהר: כרו ברישה דשנווחה וההדרוה בשלהי נהרה. רצו להקיף את שדותיהן במי הנהר וכרו מלמעלה לשדותיהן ללד ראש העליון של הנהר והסיבו מקלתן סביב שדותיהן ובסוף שדותיהן הסיבוהו עד שחזר ונפל לתוך הנהר (כוה)ים: **קא מסקיל לנהריו**. נהר שלנו נתקל מפני שהסיבוהו ואינו נמשך מהר ולפין המים דרך יג שדומינו שכן דרך הנהר המיסב אין מימיו קלין לרוך מפני העקמומית: כרו

ופרשת שתויי ייןח. לפי שמאותו היום ואילך נאסרו דהא בביאת אהל מועד תלה רחמנה: ופרשת נרות. בהעלותךש לפי שבו ביום התחילו להדליק: ופרשת פרה אדומה. לפי שביום המחרת נשרפה הפרה להיות נטהרין לפסחיהן וקודם לכן לא יכלו לעשותה דבעינן ופרשת שתויי יין ופרשת נרות ופרשת פרה אדומה א"ר אלעזר ° תורה רוב בכתב ומיעום על פה שנא' יאכתוב לו רובי תורתי כמו זר

והוה אל נכח פני אהל מועד (במדבר יט) והכי אמרינן במסכת מגילה ירושלמיי באחד בניסן הוקם המשכן ושני לו נשרפה הפרה: רוב בכתב. רוב התורה תלויה במדרש שכתובה למידרש בכלל ופרט וגזירה שוה ושחר מדות שהתורה נדרשת בהן: ומיעוטה על פה. שאין רמז ללמוד לה בתורה אלא למשה נאמר על פה: כי על פי וגו'. על שבעל פה נכרת ברית אלמא איהי הואי רובא: אסמוהי מתמה. וכי רובי תורתי היה לי לכתוב להם והלא באותה שכתבתי להם כמו זר נחשבו: כחיב כחוב לך. אלמא נכתבה: וכחיב ע"פ. אלמא לא נכתבה: דברים. שאמרתי לך בכתב אי אתה רשאי למוסרם לישראל על פה: ודברים שבעל פה אי אתה רשאי לכותבן. מכאן אתה למד שהתלמוד לא ניתן ליכתב אלא מפני שהתורה משתכחת: אילימא משום כבוד. של בעל הבית: והא שופר. של תקיעת ע"ש דמעיקרא הוי בי רב יהודה שהיה ראש ישיבה בפומבדיתא ולבסוף כשנפטר ומלך רבה נתנוהו בביתו ובתר רבה מלך רב יוסף והדר מלך אביי והדר מלך רבא. ורב שרירא גאון פירש בכתב תשובתו שיפורה שופר של נדבה שהיו נותנין לתוכו נדבה השלוחה לבני הישיבה כמו י"ג שופרות היו במקדם (שקלים פ"ו מ"ח): משום חשדת. הואיל והורגל העירוב בתוך אותו הבית אם באת לשנות את מקומו הנכנסין לאותו הבית ולא יראו שם

את העירוב יחשדו את בני החלר

שמטלטלין בלא עירוב: בני נהרא.

שדות שעל שפת הנהר: במיול כ"ע

לא פליגי. אם אינן סוכרים את

הנהר אלא דולין והולכים והנהר מושך

כפשטו כ"ע לא פליגי שכל הרוצה

לדלות ידלה: כי פליגי במיסכר

ואשקויי. שאין בו כדי לדלות כולן

יחד ורולין העליונים לסוכרו שלא ירדו

המים למטה ולהמשיך הנהר דרך

נגרים קטנים עד שישתו כל שדותיהן

ותחתונים מעכבין עליהם אלא א"כ

נשקה אנחנו תחילה: הקרוב לאמה.

היינו עילאי: באמה המחהלכת ע"פ בורו. שמתמלא מאיליו כדרך

הילוכו ואין לריך לסכור הנהר: סכר מיסכר. פי בורך שלא ירדו

המים לתוכו שממעט משיכת הנהר:

ואשקי בהנדות. אוינטור"א כפי מה

שיעלה לך לדלות מן משיכת הנהר

כמונו כמו דמהנדזי להדדי בשחיטת

חולין (דף מג.): כל דחלים גבר. ולית

ליה דהלכתה כשמוחל בדיניים: לותבן

מוסף רש"י

דברים שבכתב אי אתה רשאי לאומרן על פה. אם תאמר היכי מלינן לקרות פרשת תמיד שחרית נקרות פרשת ותחיד שתוית על פה, דהא אמרינן דברים שבכתב אי אחה רשאי לאומרן על פה, ומרוצה דמילמא לכך מקינו רבנן למקרי הני פרשיות על פה, הוא צורך הקרבן, ובמקום קרבן חשבינן להו, ולכך לא חיישינן אם יקרא אותם על פה לפי שהוא מותם על פה נפי שהות צורך הקרבן, כמו שאנו קורין בתפלת מוסף י. בשבתות ובימים טובים בתענית (כח.) במנחה יחיד קורא אותם על פה כקורין את שמע, דמצותו מפורשת בתורה לקרותו על פה , (האורה ח"א סי' יב).

מוסף תוספות

א. אלו מוציאין . דיפתריהז ואלו מוציאיז דיפתריהן. מוס׳ ב. ולכך לא כולה. שס. לא נכתבה הגדולים לא היו במקום אחד. שס. T. וכי יוליכו שופר העיר עמהם. שם ה. וראוי להניחו בביתו של ראש ישיבה. שס. ו פרש"י וכו׳ יחשדו אח עירוב, וקשה דאין זה מפני דרכי שלום. שם. וע"ע מאירי ד"ה מערנין ותוס' רי"ד. ד"ה משררי בני חרמך לא .T באו לפניו. תוס' הרח"ש. בא לפניו. מוס המחש. ח. דהנך עילאי הביאו בני חרמך עמהם לפני אביי. שס. ט. דלא שייך להם כח לשנות הילוך הנהר להזיק אחרים. שס.

ועופות ודגים יש בהם גזל מפני דרכי שלום פי׳ מדאורייתא עד דלא אתי לידיה לא קנייה הילכך כל הקודם זכה ואצ"פ שהוא בתוך מצודתו אבל מפני דרכי שלום דלא ליתו לאינצויי תקנו חכמים שיהיה